

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Petra Průchy a JUDr. Milana Kamlacha v právní věci žalobce: **F. G.,** zastoupeného JUDr. Boleslavem Pospíšilem, advokátem se sídlem Malinovského nám. 4, Brno, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení,** Křížová 1292/25, Praha 5 - Smíchov, o přezkoumání rozhodnutí žalované ze dne 29. 5. 2009, č. X, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě, pobočka v Olomouci, ze dne 26. 4. 2011, č. j. 72 Ad 42/2011 – 126,

takto:

I. Kasační stížnost se zamítá.

II. Žalované se nepřiznává náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Včas podanou kasační stížností napadl žalobce (dále též „stěžovatel“) v záhlaví uvedený rozsudek Krajského soudu v Ostravě, pobočka v Olomouci, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 29. 5. 2009, č. X. Žalovaná tímto rozhodnutím zamítla žádost stěžovatele o poskytnutí zvláštního příspěvku ve výši 2500 Kč podle § 5 zákona č. 357/2005 Sb., o ocenění účastníků národního boje za vznik a osvobození Československa a některých pozůstalých po nich, o zvláštním příspěvku k důchodu některým osobám, o jednorázové peněžní částce některým účastníkům národního boje za osvobození v letech 1939 až 1945 a o změně některých zákonů.

V této věci již rozhodl Krajský soud v Ostravě, pobočka v Olomouci, rozsudkem ze dne 12. 10. 2010, č. j. 72 Cad 32/2009 - 88, kterým zrušil uvedené rozhodnutí žalované a věc jí vrátil k dalšímu řízení. Krajský soud při posouzení podmínek pro nárok na zvláštní

příspěvek podle § 5 zákona č. 357/2005 Sb. dospěl k závěru, že není možné prokázat listinnými důkazy propuštění ze zdravotních důvodů, pokud nebyl pracovní úraz zaznamenán. Není rovněž možné, aby rozkaz, na základě kterého byl stěžovatel zařazen k pomocným technickým praporům (dále jen „PTP“), byl zrušen, když formálně neexistoval. Splnění těchto dvou podmínek pro nárok na zvláštní příspěvek k důchodu je tudíž nemožné, toto není v souzené věci sporné. Jedinou spornou otázkou proto zůstalo posouzení doby pobytu ve vojenském táboře nucených prací. Podle osvědčení Ministerstva obrany byl stěžovatel zařazen a pobýval u pomocného technického praporu po dobu kratší než 12 měsíců. To stěžovatel nepopíral, namítl však, že podmínku dvanáctiměsíčního pobytu splnil před 1. 12. 1950, tj. od 2. 11. 1950, kdy byl přeřazen rozhodnutím prověrkové komise k 54. pomocnému technického praporu, a dále že je třeba započíst i dobu od 19. 11. 1951 do 5. 12. 1951, kdy se stěžovatel pro zranění u PTP léčil a byl v pracovní neschopnosti, než nastoupil do zaměstnání. Krajský soud žalobní námitce o uznání doby před faktickým nástupem k PTP nevyhověl. Zákon vyžaduje pro přiznání nároku na příspěvek splnění dvou podmínek: zařazení k vojenskému táboru nucených prací a pobyt v tomto zařízení. Obě podmínky nebyly u stěžovatele kumulativně splněny. Pro splnění zákonné podmínky dvanácti měsíců pobytu u PTP chybí žalobci 12 dnů. Podmínka pobytu v požadované délce nebyla u stěžovatele naplněna tím, že bylo rozhodnuto o jeho přemístění, byla mu odebrána zbraň, ale stěžovatel nepobýval ve vojenském táboře nucených prací, avšak u dělostřeleckého pluku v Bruntále. Zákonodárce stanovil podmínku pobytu v táboře nucených prací jako dobu pobytu, nikoli přiřazení, soud není oprávněn chybějící dobu, byť velmi krátkou, stěžovateli prominout. Práce „uklízečky“ při výkonu vojenské služby u dělostřeleckého pluku v Bruntále nenaplňuje materiálně znaky pobytu u PTP. Pokud by zákonodárce umožňoval jiný výklad nebo pravidlo, výslovně by tak stanovil.

Druhá sporná otázka spočívala v uznání doby léčení a pracovní neschopnosti po propuštění za zdravotních důvodů. Krajský soud dospěl k závěru, že žalovaná měla s ohledem na zákon č. 108/2009 Sb., jímž bylo novelizováno ustanovení § 5 zákona č. 357/2005 Sb., a který byl v době vydání napadeného správního rozhodnutí platný, nikoli však ještě účinný, posoudit předčasné propuštění stěžovatele z vojenského tábora nucených prací ze zdravotních důvodů jako rozhodnou skutečnost při posouzení nároku na dávku. Na základě toho zrušil rozhodnutí žalované a věc jí vrátil k dalšímu řízení.

Proti tomuto rozsudku podala žalovaná kasační stížnost. Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 7. 4. 2011, č. j. 3 Ads 6/2011 - 116, zrušil napadený rozsudek a věc soudu vrátil k dalšímu řízení. Neztotožnil se totiž se závěrem krajského soudu, že pro splnění podmínky doby 12 měsíců pobytu ve vojenském táboře nucených prací, nutné pro vznik nároku na zvláštní příspěvek podle § 5 zákona č. 357/2005 Sb. ve znění účinném do 1. 7. 2009, bylo možno zohlednit skutečnost, že omezení osobní svobody v tomto táboře skončilo před uplynutím uvedené doby ze zdravotních důvodů. Na rozdíl od krajského soudu má Nejvyšší správní soud za to, že tuto skutečnost před účinností novely zákona č. 108/2009 Sb. zohlednit nešlo.

Krajský soud v Ostravě, pobočka v Olomouci, vázán tímto právním názorem Nejvyššího správního soudu rozhodl rozsudkem ze dne 26. 4. 2011, č. j. 72 Ad 42/2011 – 126, tak, že žalobu stěžovatele proti rozhodnutí žalované zamítl.

Podanou kasační stížností napadl stěžovatel rozsudek krajského soudu z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s. Uvedl, že ve své žalobě proti rozhodnutí žalovaného namítl, že zjištěná doba jeho pobytu ve vojenském táboře nucených prací neodpovídala době, která mu měla být započtena pro účely zvláštního příspěvku k důchodu podle zákona č. 357/2005 Sb. Nesouhlasil přitom se stanovením jejího počátku i konce. Krajský soud se ve svém původním rozhodnutí počátkem zjištěné doby nezabýval, neboť dospěl k závěru, že stěžovatel splňuje podmínku pro přiznání zvláštního příspěvku k důchodu vzhledem k započtení doby potřebné k doléčení po utrpěném úraze. Po zrušení tohoto rozsudku Nejvyšším správním soudem se krajský soud již zabýval pouze okruhem otázek řešených v kasační stížnosti. Nebylo tudíž vůbec řešeno, na základě jakého rozkazu byl stěžovatel převeden jako osoba politicky nespolehlivá do vojenského tábora nucených prací a kdy byl tento rozkaz vydán. Pokud byl stěžovatel dne 1. 12. 1950 přemístěn do vojenského útvaru Komárno, muselo být o tomto přemístění rozhodnuto rozkazem před tímto dnem. Stěžovatel tvrdil, že se tak stalo dne 2. 11. 1950, kdy byl předvolán před výběrovou komisi, která rozhodla o jeho politické nespolehlivosti a přeřazení. Ještě téhož dne mu byla odebrána zbraň a byl přeřazen k pracovní četě v rámci útvaru. Stěžovatel dále uvedl, že k převelení k jinému útvaru došlo ihned dne 2. 11. 1950. Poukázal i na výpověď svědka J. G. Stěžovatel má za to, že z těchto nepřímých důkazů se dá dovodit, že k přeřazení žalobce k PTP došlo na základě rozkazu ze dne 2. 11. 1950. Žalovaná nepředložila ani nenavrhla žádný důkaz, který by tento závěr vyloučil. Počátek doby zařazení žalobce do vojenského tábora nucených prací je proto třeba stanovit dnem 2. 11. 1950. V takovém případě by stěžovatel splňoval podmínku pro přiznání zvláštního příspěvku k důchodu. Skutková podstata, z níž správní orgán vycházel, je tudíž v rozporu se spisem. Rovněž rozhodnutí krajského soudu je v tomto směru nepřezkoumatelné. Stěžovatel poukázal i to, že některé útvary PTP vznikaly teprve na podzim 1950, již před vznikem útvarů PTP byli někteří odvedenci označováni jako politicky nespolehliví a zařezováni do pracovních čet a jednotek. Podle stěžovatele by bylo nespravedlivé, pokud by se některým z nich přes prokázané zařazení v pracovních jednotkách tento pobyt pro účely odškodnění nezapočetl. Z uvedených důvodů stěžovatel navrhl, aby byl napadený rozsudek zrušen a věc vrácena krajskému soudu k dalšímu řízení.

Žalovaná navrhla odmítnutí kasační stížnosti jako nepřípustné podle § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s.

Stěžovatel jako důvody své kasační stížnosti označil důvody podle § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s. Z obsahu kasační stížnosti je zřejmé, že uplatnil důvod i podle písmene d), tedy nepřezkoumatelnost spočívající v nedostatku důvodů rozhodnutí. Stěžovatel namítl, že se krajský soud nezabýval stanovením počátku jeho pobytu ve vojenském táboře nucených prací.

Nejvyšší správní soud se předně zabýval otázkou přípustnosti kasační stížnosti, neboť v posuzované věci již jednou rozhodoval. Podle § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s. je kasační stížnost nepřípustná proti rozhodnutí, jímž soud rozhodl znovu poté, kdy jeho původní rozhodnutí bylo zrušeno Nejvyšším správním soudem; to neplatí, je-li jako důvod kasační stížnosti namítáno, že se soud neřídil závazným právním názorem Nejvyššího správního soudu. Smyslem citovaného ustanovení je to, aby se Nejvyšší správní soud nemusel znovu zabývat věcí, u které již jedenkrát svůj právní názor na výklad hmotného

práva závazný pro krajský soud vyslovil, a to v situaci, kdy se krajský soud tímto právním názorem řídil (srov. nález Ústavního soudu ze dne 8. 6. 2005, sp. zn. IV. ÚS 136/05).

V projednávané věci se Nejvyšší správní soud při rozhodování o první kasační stížnosti žalovaného zabýval právní otázkou, zda podle § 5 zákona č. 357/2005 Sb. ve znění účinném do 1. 7. 2009 bylo předčasné propuštění z vojenského tábora nucených prací ze zdravotních důvodů rozhodnou skutečností při posouzení nároku na dávku. Stěžovatel v nyní podané kasační stížnosti nenamítl, že by se krajský soud neřídil závazným právním názorem kasačního soudu, jeho námitka však spočívala v tom, že se krajský soud nevypořádal s ostatními žalobními námitkami, které nebyly předmětem přezkumu Nejvyššího správního soudu ve zrušujícím rozsudku a které se týkaly určení počátku doby pobytu stěžovatele ve vojenském táboře nucených prací. Nejvyšší správní soud proto shledal kasační stížnost přípustnou.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek z hlediska uplatněných stížních bodů, jakož i ve smyslu § 109 odst. 3 s. ř. s., a po posouzení věci dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud se předně zabýval námitkou nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku pro nedostatek důvodů. Přisvědčil přitom stěžovateli v tom směru, že krajský soud se již v novém rozsudku nezabýval žalobními námitkami, které se týkaly stanovení počátku jeho pobytu u PTP. Na druhé straně Nejvyšší správní soud vzal v úvahu, že je zcela zřejmé, že se krajský soud v novém řízení znovu zabýval pouze okruhem otázek řešených v předchozí kasační stížnosti žalovaného, kdy na základě převzatého názoru Nejvyššího správního soudu odlišně zhodnotil důvodnost části žalobních námitek, a (ačkoli tak výslovně neuvedl) ve zbytku setrval na svých původních závěrech, které podrobně odůvodnil ve svém předchozím rozsudku. Při zodpovězení otázky, zda lze za této situace meritorně rozhodnout o kasační stížnosti, Nejvyšší správní soud přihlédl k procesnímu principu rychlosti a hospodárnosti řízení a vzal rovněž v potaz, že ve věci rozhoduje již podruhé. Meritorní rozhodnutí ve věci namísto zrušení rozsudku krajského soudu pro vady odůvodnění je tak v tomto případě nepochybně postupem ve prospěch účastníka. Ačkoli tedy krajský soud pochybil, jestliže se v novém rozsudku opětovně nevypořádal s veškerými žalobními námitkami, Nejvyšší správní soud nevyhodnotil tento nedostatek v odůvodnění napadeného rozsudku jako natolik závažný, aby sám o sobě bez dalšího zakládal jeho nepřezkoumatelnost.

Nejvyšší správní soud ze správního spisu a z listin předložených stěžovatelem v průběhu soudního řízení zjistil, že podle sdělení Vojenského ústředního archivu ze dne 19. 11. 2007 byl stěžovatel odeslán k pomocnému technickému praporu dne 9. 12. 1950 a zde byl prezentován dne 10. 12. 1950. Dne 30. 9. 1951 ukončil vojenskou prezenční službu. Podle sdělení Ministerstva obrany České správě sociálního zabezpečení ze dne 27. 4. 2009 byl stěžovatel dne 1. 12. 1950 přemístěn k 54. pomocnému technickému praporu, do poměru mimo činnou vojenskou službu byl propuštěn dne 18. 11. 1951. Služební zařazení stěžovatele ode dne 1. 10. 1949 a jeho výkon služby u útvaru 35. dělostřeleckého pluku nelze hodnotit jako službu ve vojenském táboře nucených prací. Služba stěžovatele ve vojenských táborech nucených prací v době od 1. 12. 1950, kdy byl přemístěn od bojového útvaru ke službě v PTP, do 18. 11. 1951 byla potvrzena Ministerstvem obrany dne 23. 4. 1999. Rovněž podle rozhodnutí ministryně obrany ze dne 4. 3. 2008 o rozkladu nelze jako

dobu služby u PTP započíst dobu od 2. 11. 1950 do 30. 11. 1950, tj. dobu, kdy byl stěžovatel označen po politické prověrce jako osoba politicky nespolehlivá, avšak nebyl ještě přemístěn k 54. PTP.

Na základě uvedeného je podle Nejvyššího správního soudu prokázána doba pobytu stěžovatele ve vojenském táboře nucených prací od 1. 12. 1950 do 18. 11. 1951. Toto stěžovatel nezpochybnil, domáhal se však započtení doby od 2. 11. 1950 do 30. 11. 1950, kdy byl zařazen k PTP, nebyl však dosud k výkonu této služby přemístěn.

Nejvyšší správní soud zde stejně jako krajský soud zastává názor, že § 5 odst. 1 písm. c) bod 2 zákona č. 357/2005 Sb. stanoví pro nárok na zvláštní příspěvek vedle zařazení do vojenského tábora nucených prací jako nezbytnou podmínku i pobyt v tomto útvaru. Stěžovateli tak lze zohlednit pouze skutečnou dobu výkonu služby a pobytu u VTNP-PTP. Dobu od 2. 11. 1950 do 30. 11. 1950, kdy stěžovatel stále pobýval u bojového útvaru, však již započíst nelze. Nejvyšší správní soud se tedy ztotožnil se závěrem krajského soudu, že k datu vydání napadeného správního rozhodnutí stěžovatel nesplňoval pro přiznání zvláštního příspěvku podmínku doby 12 měsíců pobytu ve vojenském táboře nucených prací, a že tedy žalovaná postupovala správně, jestliže jeho žádost o poskytnutí zvláštního příspěvku zamítla. Jak již Nejvyšší správní soud stěžovatele upozornil ve svém předchozím rozsudku, může o tento příspěvek znovu požádat, a to zpětně ke dni 1. 7. 2009.

Nejvyšší správní soud uzavřel, že napadený rozsudek krajského soudu netrpí nezákonností z důvodů tvrzených stěžovatelem podle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s., z úřední povinnosti pak nebyly zjištěny ani vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s. Nejvyšší správní soud proto kasační stížnost podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

Stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ze zákona (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Žalovaná měla ve věci úspěch, nevznikly jí však náklady řízení o kasační stížnosti přesahující rámec její běžné úřední činnosti. Soud jí proto právo na náhradu nákladů řízení nepřiznal (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 14. září 2011

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu